



VESTFOLD, TELEMARKE OG BUSKERUD STATSADVOKATEMBETER

Sør-Øst politidistrikt
Postboks 2073
3103 TØNSBERG

REF.:

VÅR REF.:
2019/01542-002 TNO012

DATO:
20.12.2019

RAPPORT ETTER INSPEKSJON/TILSYN AV PÅTALEENHETENE KNYTTET TIL GDE'ENE I VESTFOLD, TELEMARKE OG BUSKERUD I SØR-ØST POLITIDISTRIKT

1. Innledning:

Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembeter avholdt inspeksjon/tilsyn av påtaleenhetene knyttet til de tre GDE'ene (geografisk driftsenhet hhv i Vestfold, Telemark og Buskerud) i Sør-Øst politidistrikt i uke 47. Inspeksjonen ble fra embetets side utført av førstestatsadvokat Anne M Katteland, statsadvokatene Anders Funnemark, Vibeke Martins, Alf Martin Evensen, Håvard Kalvåg, Petter Sødal og konstituert statsadvokat Andreas Christiansen.

Politidistriktet omfatter til sammen 49 kommuner i Buskerud, Vestfold og Telemark, samt Jevnaker kommune i Oppland. Distriktet har rundt 715.000 innbyggere.

Inspeksjoner og tilsyn er en viktig del av statsadvokatenes fagledelse av politiet. 1.januar 2016 trådte Politireformen i kraft (nærpolitireformen). Dette har vært en krevende og omfattende omorganiseringsprosess for politidistriktet. Politidistriktet har nå gjennomført reformen, og samtlige enheter er på plass. Det vil naturligvis ta tid i en slik omstilling før distriktet er klare for full drift. Allikevel har det nå gått noe tid fra man påbegynte prosessen slik at vi i år har bedre forutsetninger for å se konturene av prosessen for distriktet, enn det vi hadde under fjorårets inspeksjon.

Dette er embetets andre inspeksjon av GDE'ene i ny organisasjon. I fjor var det med bakgrunn i omstillingsprosessen derfor naturlig at man hadde et mer fremtidsrettet fokus under inspeksjonen, enn det som var tilfellet i år.

På GDE'ene håndterer man de straffesakene som ikke faller til de tre spesialseksjonene; spesiell etterforskning, seksuelle overgrep og vold mot barn, samt økonomi- og miljøkriminalitet. Formålet med inspeksjonen er blant annet å kontrollere hvordan straffesaksbehandlingen fungerer på enhetene, og hvordan blant annet politiets resultater er i forhold til sentrale og lokale direktiver.

Embetet besøkte geografisk driftsenhet i Buskerud (Drammen) mandag 18.november, geografisk driftsenhet i Telemark (Skien) og Vestfold (Tønsberg) tirsdag 19.november, hvor det ble avholdt heldagsmøter. På møtene i Buskerud og Vestfold deltok førstestatsadvokaten sammen med tre statsadvokater. I Telemark deltok tre statsadvokater. Fra politidistriktets side deltok lokal påtaleledelse, leder for den geografiske driftsenhet og leder(e) for etterforskning.

Forut for inspeksjonen stilte vi flere spørsmål som skulle besvares i forkant av alle tre GDE'ene, herunder blant annet status vedrørende bemanningssituasjonen, rutiner for og resultater av ulike kriminalitetstyper og statistikk. Under møtene gikk vi igjennom spørsmålene som var stilt og de ulike svar som var inngitt som for øvrig ble utdypet ytterligere.

I møtet med driftsenheten i Vestfold fikk vi også en kort innføring i det forebyggende arbeidet som utføres lokalt.

Videre hadde vi samtaler med flere påtalejurister hvor temaene var blant annet arbeidsmiljø, porteføljebehandling og den generelle arbeidssituasjonen for den enkelte.

Det ble gjennomgått saker, jf. bestillingsbrevet av 18.oktober 2019, fra alle tre GDE'ene i løpet av uken.

Den siste dagen under inspeksjonen hadde vi en foreløpig oppsummering av inspeksjonen/tilsynet. Til stede var blant annet politimesteren, lokale påtaleledere, påtalejurister, etterforskningsledere og ledelsen av GDE'ene. Møtet ble avholdt via videolink. På del 2 av siste dagen ble det gjennomført en halv fagdag for påtalejuristene med nordisk-europeisk arrestordre som tema.

2. Gjennomgang av de spørsmål som ble stilt forut for inspeksjonen

Bemanning (påtale, etterforskning og kontorstøtte):

Buskerud:

Påtaleseksjonen:

Felles påtale Buskerud har i dag 20 faste stillingshjemler. Juristene er stedsplassert både i Drammen, Hønefoss og Kongsberg. I tillegg kommer 2 distrikts overgripende hjemler som tilhører FUF – felles utlending og forvaltning. Disse er lagt til påtale Buskerud pga behov for påtalekompetanse. Seksjonen har innført sakstrekkordning der det er felles sakstrekk for hele Buskerud og med utpekte politiadvokater som har ansvaret for å prioritere voldssaker og U-18 saker.

I Buskerud er påtaleseksjonen svekket siden forrige inspeksjon ved at 9 politijurister har sluttet/gått ut i permisjon, og seksjonen vil gå med 2 vakante stillinger etter at det nå er lyst ut to stillinger. Siden omorganiseringen har 26 jurister på seksjonen enten sluttet eller gått ut i permisjon.

Straffesaksseksjonen:

Straffesaksavsnittet i Buskerud har pr i dag 15,9 faste stillingshjemler og 17 fast ansatte i forskjellige stillingsprosenter. Disse tjenestegjør i Drammen (10,5 stillingshjemler på 11 personer hvorav 0,3 er vakant og kan bli flyttet til et annet sted på straffesaksseksjonen), Hønefoss (1), Modum (1), Kongsberg (3), Øvre Eiker/Hokksund (0,4 stillingshjemler på 1 person).

Etterforskning:

Den geografiske driftsenheten Buskerud omfatter kommunene i Buskerud fylke samt Jevnaker (Oppland). Driftsenheten er delt inn i fire tjenesteenheter;

- Drammen politistasjonsdistrikt
- Kongsberg politistasjonsdistrikt

- Hønefoss politistasjonsdistrikt
- Hallingdal lensmannsdistrikt

Fra 1.januar 2020 går kommunene Røyken, Hurum og Asker sammen og danner Asker kommune, slik at nye Asker kommune vil bli innlemmet i Oslo politidistrikt.

Den 04.november 2019 ble etterforskningen i Eiker og Drammen slått sammen til en funksjonell modell.

Etterforskning Drammen politistasjonsdistrikt:

Etterforskerne ved etterforskningsseksjonen jobber ikke integrert, og seksjonen består av tre avsnitt; voldsavsnittet, VENT-avsnittet(Vinning, etterretning, narkotika, trafikk) og E-jour.

Pr 1.oktober 2019 er det 55 etterforskningshjemler i Drammen politistasjonsdistrikt, herav blant annet 5 avsnittsledere/ seksjonsleder, 4 tilknyttet etterretning, 2 sivile (bl.a. forkynnelser).

Det er 5,5 vakante stillinger.

Etterforskning Kongsberg politistasjonsdistrikt:

Totalt innplassert på etterforskning pr. 1.10.19 er 1 seksjonsleder, 1 etterforskningsleder, 1 forebygger, 7 etterforskere, 1 etterforsker innplassert i Nore og Uvdal, 1 etterforsker (p.t. i 80 %), 4 stk. er operative og deltar på operative lister – hver 4. uke, 1 møteleder OÅO, 1 deltar på liste på E-jour Buskerud – hver 6. uke og endelig 1 studentveileder.

Noen dager (0800 – 1500) er det hull på listene på patruljeseksjonen, da fylles hullet/hullene på med IP-godkjente etterforskere.

P.t. er alle stillingene besatt.

Etterforskning Hønefoss politistasjonsdistrikt:

Hønefoss politistasjonsdistrikt har totalt 16 ansatte pr 1.11.2019. Antallet skulle være 24 etterforhandlinger knyttet til personalløpet. Disse fordeler seg slik: Seksjonsleder (1), etterforskningsleder (2,5) fagleder forebyggende (1), etterforskere (8), forebyggende (3), Integrert liste(8 - 1 e-leder og 7 etterforskere), etterforskerliste (5,5, hvorav 1,5 e-leder)

Den 1.12.2019 ble de tilført ytterligere en etterforsker, slik at antallet økte til 9.

Etterforskning Hallingdal politistasjonsdistrikt:

I Hallingdal er de organisert med en tjenesteenhetsleder, en seksjonsleder etterforskning, en etterforskningsleder, en seksjonsleder patruljetjeneste og en Politikontakt. Videre har de pr. nå en dedikert etterforsker som jobber med og har hovedansvar for beslag, DNA, signalering, barnevernsmeldinger, samt noe krimvaktjeneste.

Samtlige øvrige politiansatte (18) dekker vakt og beredskap 24/7, og jobber med etterforskning, patruljetjeneste og forebyggende arbeid.

P.t. er det ingen vakante stillinger i Hallingdal.

Telemark:

Påtaleseksjonen:

Påtaleseksjonen har 13 stillingshjemler i tillegg til seksjonsleder. To jurister er øremerket til "pri-saks teamet". Fra desember 2019 vil to jurister være øremerket til U-18 sakene og to til "gjenganger-sakene". Samtlige jurister har fast kontor plass i Skien.

Siden våren 19 har de holdt flere stillinger ledige som følge av ansettelsesstopp i distriktet, i tillegg til sykemeldinger/permisjoner. Gjennom høsten 19 har de vært ca. 9 politiadvokater i arbeid. Det er nå lyst ut et vikariat, to politiadvokater vil være tilbake fra permisjon og sykemeldingsprosenten har gått ned.

Straffesaksavsnittet:

Straffesaksavsnittet har 12,5 stillingshjemler. Første kvartal var fraværet 40,7 % fravær. I tredje kvartal er fraværet normalisert til 13,9 %.

Etterforskning:

Den geografiske driftsenheten Telemark omfatter alle kommunene i Telemark fylke.

Driftsenheten i Telemark er inndelt i fire tjenesteenheter;

- Grenland politistasjonsdistrikt
- Midt- og Vest-Telemark lensmannsdistrikt
- Vestmar politistasjonsdistrikt
- Øst-Telemark politistasjonsdistrikt

Mange av etterforskerne arbeider integrert, slik at de også utgjør en del av de operative mannskapene. Alle tjenesteenheter har definerte etterforskningsledere. E-jour leder straksetterforskningen kveld, natt og helg. I de sakene hvor det er behov for etterforskningsleder utenfor dagtid (ukedagene) blir det ved behov satt på e-leder ved bruk av overtid. Inntil geografisk enhet har etterforskningsleder på plass ledes etterforskningen av E-jour.

I Grenland behandles de mest alvorlige sakene av et eget team bestående av avsnittsleder, en etterforskningsleder og seks etterforskere ("pri saks teamet"). Disse jobber ikke integrert. For øvrig jobber resterende etterforskere ved Grenland, generell etterforskning, og i de øvrige tjenesteenhetene integrert tjeneste.

Vestfold:

Påtaleseksjonen:

I bemanningsplanen er de satt opp med 15 stillingshjemler i tillegg til seksjonsleder, men pr. november 19 har de dekt opp kun 11,3 faste stillingshjemler. Fra sommeren 2020 – gitt at ikke noe uforutsett skjer – så vil bemanningen være 13,3. Alle juristene er stedsplassert i Tønsberg. Flere av juristene har mindre enn to års arbeidserfaring fra påtalemyndigheten.

I Vestfold er det gitt gjennomslag for å lyse ut faste ledige stillinger. Ved midlertidig fravær er hovedregelen at det ikke skal ansettes vikarer, men at dette kan vurderes.

Etterforskning:

Den geografiske driftsenheten Vestfold dekker kommunene i Vestfold fylke.

Driftsenheten Vestfold er inndelt i fire tjenesteenheter;

- Nordre Vestfold politistasjonsdistrikt
- Tønsberg politistasjonsdistrikt
- Sandefjord politistasjonsdistrikt
- Larvik politistasjonsdistrikt

Etterforskningsavsnittene trekker saker geografisk.

Vestfold har ca. 40 etterforskere fordelt på de fire tjenesteenhetene i Vestfold, inkludert 8 PEL. I tillegg kommer en avsnittsleder i Tønsberg.

Siden sommeren 19 har de brukt 4 etterforskere som bistand til SEVO Buskerud, samt E-leder og 2 etterforskere har bistått GDE Buskerud med en konkret sak.

Alle er rene etterforskere og ingen jobber integrert slik som i Buskerud og Telemark. Flere av etterforskerne er utdannet fra Politihøyskolen i 2018.

I tillegg har Vestfold e-jour med 1 avsnittsleder, 9 PEL og 3 etterforskere.

Statsadvokatens bemerkninger:

Påtale:

Siden inspeksjonen i 2018 er påtalebemanningen generelt på allmennseksjonene i distriktet blitt svekket. Vi ser at påtale særlig er blitt svekket i Vestfold og Buskerud. De 9 midlertidige stillingene som var gitt i 2018 og som medførte at påtalebemanningen var på et akseptabelt nivå, er nå borte. Videre går distriktet også med vakanser.

I fjorårets inspeksjonsrapport signaliserte vi at en reduksjon av antall påtalejurister vil være kritisk og at ledelsen må "*være klar over at man tar et bevisst valg i forhold til straffesaksbehandlingen og ikke minst distriktets restanser*". Denne konsekvensen har man nå sett ved at restansene har økt betydelig gjennom 2019 og at en opplever en større frustrasjon og uro blant påtalejuristene, enn hva som var tilfellet i 2018.

Den store omskiftningen av jurister vekker en bekymring hos oss. Det faktum at flere erfarne jurister har valgt å slutte sammenholdt med en reduksjon av antall juriststillinger, medfører av naturlige årsaker blant annet til at a) restansene øker, b) mer press på de juristene som er blitt igjen, c) en større slitasje og uro hos de enkelte medarbeidere.

Den negative trenden som var i ferd med å snu i 2018 har dermed etter vår oppfatning igjen pendlet tilbake, og en opplever nå en større negativitet blant juristene enn under fjorårets inspeksjon. At man bevisst har valgt å ikke opprettholde antall hjemler er etter vår oppfatning en medvirkende årsak til at trenden igjen har snudd.

Det er nå tydelig signalisert fra politimesteren at de vakante stillingene på påtale skal fylles opp, noe som ses på som positivt.

Det er også positivt at vi i samtale med juristene får et inntrykk av motivasjon og godt arbeidsmiljø til tross for den vanskelige situasjonen de står i, noe som er gledelig å høre.

Etterforskning:

De tre GDE'ene er organisert ulikt. Vestfold er den eneste driftsenheten hvor man ikke har integrert etterforskere, mens i Telemark går alle etterforskerne med unntak av de som er på priteamet, på integrerte tjenestelister. I Buskerud er det derimot både rene etterforskningsmiljøer og integrert tjenesteliste. De ulike strukturene medfører at det er utfordrende å sammenligne helt etterforskningskapasiteten mellom de ulike driftsenhetene.

Situasjonen på etterforskning gir i år som i fjor fortsatt grunn til bekymring. Resultatene tyder på det er for liten kapasitet på etterforskning, hvor det i Buskerud kommer til uttrykk ved at de ikke klarer å etterforske vinningssakene i tide og restansene er økende. Også i år formidles det fra påtale at det ikke er tilstrekkelig med etterforskningskapasitet.

Det er også flere utfordringer knyttet til etterforskningssiden ved at det er mange nyansatte med lite erfaring, tidkrevende utlysingsprosesser, IP treninger og OÅO som legger bånd på etterforskningskapasiteten.

Samarbeid med FSI og E-jour

Felles straffesaksinntak (FSI) og E-jour ble satt i drift 1.oktober 2018. FSI skal behandle og fordele alle straffesakene i Sør-Øst pd og ivareta etterforskningen i initialfasen.

Alle GDE'ene har etablert E-jour.

Buskerud:

Påtale opplever at FSI fungerer godt i forhold til blant annet avlastning i enkle saker. Det bidras særlig ved at FSI skriver mange forelegg og sender saker i retten når det gjelder førerkortbeslag/tilståelsesdommer dersom det er mulig. De bidrar også til å forberede fengslingsaker til neste dag, dersom påtale har behov og FSI har kapasitet. I enkelte saker har det vært noen utfordringer knyttet til saksflyt og kommunikasjon/ansvarsområde mm.

I Drammen har de på straksetterforskningen i større saker varierende erfaringer med FSI. De ser at det ved enkelte anledninger har vært for svak kommunikasjon mellom FSI og etterforskning på GDE (for sene varslinger, manglende kategorisering av saker og litt uklart ansvarsforhold). I andre saker har overføringen gått bra.

I den daglige straffesaksflyten, med unntak av de tilfellene der sakene blir henlagt av FSI, oppleves FSI som et litt unødvendig mellomledd. Kommentarene knyttet til målet med etterforskningen og framdriften oppleves ikke som nyttig, og kan fremstå som overflødige.

I Kongsberg blir FSI stort sett ikke benyttet av patruljemannskapene, de forholder seg enten til Operasjonssentralen eller E-jour Buskerud.

Når det gjelder etterforskning benyttes FSI i liten grad, stort sett sendes det kun en oppfølging til FSI i de sakene som åpenbart skal etterforskes videre lokalt, eller saker som blir oversendt for henleggelse eller oversendelse til andre enheter/politidistrikt.

De fleste nyopprettede sakene fra patruljeseksjonen går som regel innom FSI.

I noen litt større saker tar FSI kontakt for å opplyse at det er en sak og at de har foretatt seg et eller annet, for eksempel opprettet prosjekt, varslet kriminalteknisk osv. I Kongsberg opplever dem at det kan bli litt rotete å forholde seg til både FSI og E-jour i konkrete saker. For eksempel kan det bli uoversiktlig ift jurister i saker som oppstår i helgene og saken har blitt drevet av FSI/E-jour over flere dager.

I Hønefoss oppleves det at FSI har en for stor oppgave siden de skal dekke ett stort område og det ikke er ressurs satt til å kunne løse oppgavene på en god nok måte. Avstanden til den enkelte GDE bidrar til aktuelle saker glipper, spesielt innenfor vinningskriminalitet. Videre oppleves det at de har manglende kommunikasjon, utfører dobbeltarbeid og har dårlig lokalkunnskap.

I Hallingdal opplever de å bli varslet på dagtid om pågående saker der lokal ledelse må kjenne til hendelsene som skjer hos dem. Om kveld og natten varsles de ikke.

Når det kommer til hjelp til patruljene som jobber ute oppleves dette som varierende. Noen har opplevd å få god hjelp, mens andre har opplevd at det har skapt usikkerhet knyttet til den videre jobben. Skille mellom FSI og lokal E-jour har ikke vært like klart for de som jobber ute i gata. Fordelen med FSI er at de kan bistå med opprettelse av skall i saker, Indiciaprojekt og råd og veiledning ved behov. FSI er raske til å se på nyopprettede saker, og avgjør saker raskt i stedet for at de settes ut til etterforskning på GDE. Det oppleves at de har et ønske om å avhjelpe GDE jurister.

Påtale opplever at samarbeidet med lokal E-jour fungerer godt, men det hadde vært ønskelig med noe mer etterforskningskapasitet lokalt slik at man kunne holdt noe lengre i saker som oppstår.

I Drammen er det et godt samarbeid med E-jour. De tar etterforskningen i saker knyttet til personer i arresten, og ofte ferdigstiller de alle avhør i sakene tilhørende arrestanten (ikke bare den konkrete saken vedkommende er pågrepet for). De foretar også etterforskningskritt i andre saker dersom de ser at det er oppgaver som gjenstår for å få disse sakene ferdig etterforsket.

I Kongsberg benyttes E-jour i større grad enn FSI. E-jour følger opp de som er i arresten med avhør samt i noen tilfeller avhør av fornærmede og/eller vitner.

Også i Hønefoss og Hallingdal fungerer samarbeidet meget bra. Det er god dialog, lokalkunnskapen er bedret og saksbehandling fremstår som mer effektiv. E-jour stiller seg ofte villige til å hjelpe ved behov.

Telemark:

Samarbeidet med FSI fungerer generelt på et akseptabelt nivå og i noen sammenhenger veldig bra.

Det er dog noen utfordringer knyttet til vurderinger og prioriteringer av saker ved overføring fra FSI til GDE.

De opplever at FSI i for stor grad ferdigstiller saker i form av henleggelse, og ikke at de ferdigstiller gjennom etterforskning.

I mange sammenhenger opplever de at det drives dobbeltarbeid fordi en sak vurderes både av FSI og av lokale etterforskningsledere. Det skyldes at FSI ikke har vurdert de sakene som skal gå til GDE for videre etterforskning, slik at en del saker som ikke skulle vært etterforsket faktisk blir etterforsket.

Kommunikasjonen med FSI er bra. Det er innarbeidet rutiner i form av arbeidslogger, indiciaprojekt og muntlig overlevering i større saker.

Juristene på FSI og lokal jourhavende har ikke så mye kontakt med FSI i det daglige – det brukes logg i Indicia for å overlevere informasjon.

Samarbeidet med lokal E-jour fungerer bra, men av tjenesteenhetene utenfor Grenland oppleves det at de har fokus på det som først og fremst gjelder Grenland. Samarbeidet med lokal påtale og lokal E-jour er godt.

Den generelle oppfatningen er at FSI sammen med E-jour gjør mye bra arbeid i initialfasen.

Vestfold:

I Vestfold oppleves det at samarbeidet med FSI ikke fungerer optimalt, men bedre nå enn i oppstarten. De bemerker blant annet at FSI jobber veldig bra i akuttsporet og ved igangsetting av etterforskning, samt at de avgjør over 30 % av innkommende saker ved henleggelse eller utferdigelse av forelegg. De har et inntrykk av at FSI har god oversikt og er involvert via jourhavende i alle gjøremål hvor det er behov for avgjørelser eller rådgivning fra påtale.

FSI registrerer samtlige anmeldelser mottatt via "anmeldelse på nett" på politiet.no, men de registrerer ikke anmeldelser mottatt pr vanlig post eller pr mail. Dette gjør at etterforskere ved stasjonene og de forskjellige skrankene må gjøre dette. Denne type anmeldelser blir sendt rundt i distriktet til de havner der det straffbare forholdet har skjedd og fører til en forsinkelse av registreringen.

Det vises også til kvalitetsgjennomgangen av samtlige andre saker før de sendes ut til GDE som de tidvis kan være uenige om; for eksempel saker hvor det gjenstår kun noen få avhør. Etter GDEs oppfatning er dette åpenbare arbeidsoppgaver som FSI ikke trenger å bruke tid på selv.

Påtale er av den oppfatning av at samarbeidet med FSI fungerer fint, men det er fremdeles mulig med forbedringer. Vestfold er et geografisk lite område og alle nye jurister skal innom FSI før man evt. går vaktjour. Det er viktig at det er både etterforskere og jurister på (unntatt natt) slik at de viktigste/mest alvorlige sakene som oppstår kan bli styrt i akuttfasen effektivt og med høy kvalitet. Tilbakemeldinger fra operasjonssentral er at de ser stor nytte av FSI og er meget fornøyd.

E-jour samarbeider med FSI bedre nå enn i begynnelsen, arbeidsfordelingen mellom enhetene har satt seg bedre og FSI håndterer OPS særlig i forbindelse med akutte gjøremål, E-jour håndterer innsatte, avhør og oppfølginger i direkte kontakt med patruljene.

E-jour får gode tilbakemeldinger fra patruljene i Vestfold, de kjenner hverandre godt og det er korte linjer når det gjelder å ta direkte kontakt.

E-jour ble oppdatert med tre hele fagdager i uke 44, mye direkte opplæring i lokale rutiner i tillegg til en hel dag om etterforskningsledelse.

Påtale bemerker at saksjourhavende jurist har daglig møte med e-jour hvor de går igjennom dagens oppgaver, noe som ikke er helt ulikt tidligere men som nå er satt i et system som fungerer godt.

Statsadvokatens bemerkninger:

FSI skal behandle og fordele alle straffesakene i Sør-Øst pd og ivareta etterforskningen i initialfasen.

Vårt inntrykk er at FSI/E-jour gjør mye godt arbeid i initialfasen.

Det virker som at samarbeidet mellom GDE'ene og FSI fungerer bedre nå enn tidligere, men at det fremdeles er muligheter for forbedringer- særlig i de "mellomstore" sakene. Det tenkes da særlig på overgangen fra FSI til GDE herunder blant annet i hvilken grad FSI har vurdert de sakene som ikke er ferdigstilt hos dem og som går over til GDE.

Videre virker det som at FSI får håndtert og avgjort flere av de mindre sakene uten å involvere GDEene, slik at man her ser noe av effektivitetsgevinsten av å ha et FSI.

Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal se nærmere på hvordan E-jour/FSI fungerer, herunder blant annet saksovergangen fra FSI til GDE. Det blir spennende å se hvilke slutninger arbeidsgruppen vil trekke.

Har enheten lokale prioriteringer i tillegg til de sentrale og landsdekkende prioriteringene?

Buskerud:

Det er lite kapasitet for lokale prioriteringer, men særlig i forhold til ordensmessige problem som oppstår gjøres det lokale tiltak for å kunne forebygge en ev. negativ utvikling.

Telemark:

GDE Telemark forholder seg primært til de nasjonale prioriteringene, herunder prioriterte voldssaker, U-18 saker og restansekontroll. For øvrig prioriteres de til enhver tid mest alvorlige sakene. Deres straffesakstall viser at selv om de bygger restanser oppnår de allikevel målkravene på pri vold og U-18, noe som etter deres mening reflekterer riktig prioritering.

Opprettelsen av et "pri saks team" i Grenland er et resultat av disse prioriteringene, og teamet trekker følgende saker: Vold, drap, dødsfall, saknet person og mishandling i nære relasjoner hvor ikke barn er fornærmet eller vitner. Teamet er bemannet med 7 etterforskere. 2 påtalejurister har påtaleansvaret for disse sakene.

Grenland har også prioritert å arbeide målrettet mot gjengangere, og har to etterforskere som jobber med de til enhver tid 15 mest aktive kriminelle i Grenland. En jurist leder dette arbeidet på fulltid, fra desember 2019 blir det to jurister på heltid i dette prosjektet.

Videre har Grenland opprettet et team bestående av to personer til å jobbe målrettet mot de til enhver tid prioriterte kriminalitetsområdene.

Vestfold:

Vestfold følger de sentrale prioriteringene og for Sør Øst pd så er det;

- Drap/grov vold og seksuelle overgrep, særlig saker som rammer barn og andre sårbare personer.
- Aksestid på nødsamtaler (112) og responstid ved hasteoppdrag/akutte oppdrag (Alarm og Pri1 oppdrag).
- Reduserte straffesaksrestanser.

De er også kjent med andre prioriteringer RA, POD osv, men sliter med den prioriteringen i praksis fordi de er for få. I tillegg er det trafikksaker med førerkortbeslag og frister som må gjøres, det samme gjelder rømninger og savnetmeldinger fra institusjoner, både vokse og barn. Arbeid i forbindelse med dødsfall er også eksempl på oppgaver som ikke faller inn under de prioriterte, men som likevel må løses raskt.

Statsadvokatens bemerkninger:

Riksadvokaten gir i sitt årlige rundskriv for mål og prioriteringer en gjennomgang av hvilke kriminalitetsområder som skal prioriteres. Det som er viktig i et forebyggende øyemed er at politiet er bevisste på hvilke kriminalitetsområder som nødvendigvis ikke er prioritert i rundskrivet, men som allikevel må følges opp og som en må ha et oppsyn med – all den tid ulike kriminalitetsområder ofte generer til andre type straffesaker som kan tenkes å stå på prioriteringslista. Det er viktig at for eksempel narkotikavirksomhet gis den nødvendige prioritet selv om narkotika ikke er et av riksadvokatens prioriteringsområder, da vi av erfaring vet at dette kriminalitetsområdet kan generer annen alvorlig kriminalitet som grov vold etc.

Politiet må selvfølgelig ta hensyn til flere omstendigheter, herunder blant annet ressursituasjonen, i egen vurdering av hva som skal prioriteres utover de føringer som allerede ligger ovenfra. Allikevel forventer vi at distriktet til enhver tid gjør de grep/tiltak som er nødvendige for å ivareta den nødvendige kontrollen /oversikten over ulike kriminalitetsmiljøer i distriktet.

Rutiner for porteføljekontroll

Buskerud:

Påtale fortsetter med de samme rutinene som beskrevet ved forrige inspeksjon. Det sendes jevnlig ut oversikter over egne saker med sakstype og alder mm. Det er seksjonsleder og avsnitsleder som følger opp listene. De har nå i ett år hatt felles sakstrekk for påtale i hele Buskerud.

Det er satt av egne jurister til prioriterte voldssaker og U-18 sakene. Ved forrige inspeksjon hadde de også satt av en egen jurist som jobbet med de eldste sakene. Som følge av stor turnover på påtale og manglende etterforskningskapasitet, har de ikke kunnet videreføre denne ordningen.

Restansene har vokst bekymringsfullt mye, det er sett på flere tiltak for å kunne gjøre noe med situasjonen. Særlig på etterforskersiden har større straffesaker tatt mye av kapasiteten. Skal man komme mye mer ajour er det avgjørende at påtale og etterforskning jobber sammen i sakene. På grunn av at mange jurister har sluttet ved seksjonen har de måttet flytte en stor mengde saker over til de gjenværende juristene. Denne omfordelingen er svært utfordrende i forhold til påtalemessig styring og oppfølging av sakene.

Telemark:

Oversikt over pågående pri vold-saker, U18-saker og restansesituasjonen i Telemark sendes ut ukentlig fra seksjonsleder til alle juristene og til alle tjenesteenhetslederne, som deretter distribuerer listene videre til etterforskningsledere/etterforskere. I tillegg følges enkeltsaker opp direkte fra seksjonsleder til påtalejurist/etterforsker.

Juristene får tilsendt oversikt over saker registrert på seg månedlig (fokus på restanser på A og B-lista, altså saker under etterforskning/ferdig etterforsket), med kommentarer fra påtaleleder på hva som bør prioriteres først. Flere av juristene tar også i tillegg ut lister selv. I tillegg følges enkeltsaker opp direkte fra seksjonsleder til påtalejurist/etterforsker.

Vestfold:

E-sek lederne i Vestfold har fast møte en gang i uken hvor de gjennomgår en fast rutine og vurderer om ressurser på å jobbe på tvers i Vestfold. Denne kontrollen forsterker og påvirker også restansesituasjonen i og med at de ser gjennom enkeltsaker på pri-feltene og saker over 12 måneder.

Saksporteføljene til hver enkelt etterforsker er synlige for avsnittsledere og seksjonsledere og blir fulgt med på og fylt opp med nye saker når det er rom for det.

På påtaleseksjonen får seksjonsleder hver 14.dag en oversikt over distriktet og den enkelte seksjons restanser og produksjon. Dette tas opp i møter.

Statsadvokatens bemerkninger

Driftsenhetene synes i all hovedsak å ha gode rutiner for porteføljekontroll. For påtale er det viktig at juristene kjenner til sine egne saker, og jobber bevisst ut fra de prioriteringer som er gitt både nasjonalt og lokalt. Ved jevnlig rapportering av blant annet status i egen portefølje til nærmeste påtaleleder vil også den enkelte påtalejurist ansvarliggjøres ift egen portefølje.

En annen viktig nøkkelfaktor er at nærmeste påtaleleder også følger opp porteføljene til sine ansatte slik at man kan foreta nødvendige justeringer ved behov. På den måten får nærmeste leder også en totaloversikt over saksmengden innad på sitt eget avsnitt.

Redegjørelse for hvorvidt undervisningsplan, opplæringsplan og retningslinjer for veileder som vi ble gjort kjent med ved forrige inspeksjon fremdeles fungerer etter sin hensikt, samt hvorvidt det er utarbeidet kompetanseplan, samt foretatt kompetansekartlegging for jurister og etterforskere

Generelt:

Ved inspeksjonen i 2018 var det ikke utarbeidet kompetanseplaner for påtalejurister/etterforskere i Sør-Øst politidistrikt. Arbeidet var påbegynt, og frist var satt til utgangen av 2018 for å utarbeide kompetanseplan og kompetansekartlegging for straffesaksområdet i politiet.

Alle nyansatte påtalejurister får tildelt en veileder som får ansvaret til opplæring lokalt. Det er i tillegg utarbeidet en plan for undervisning lokalt og det foreligger også en generell undervisningsplan som alle nyansatte må følge. Under påtaleledermøtet 13.november 2018 ble det vedtatt å lage felles retningslinjer for veilederrollen.

Buskerud:

Opplæringsplanen for nyansatte jurister eksisterer fremdeles og gjennomføres for nyansatte. De har siden forrige inspeksjon fått tilbake en jurist fra permisjon som ikke hadde utvidet påtalekompetanse. Hun har fulgt planen og fått god oppfølging via makkerordningen. Ellers deltar fire jurister på PHS sitt obligatoriske kurs for nye jurister høsten 19 og vil dermed få utvidet påtalekompetanse etter det.

Videre har de kommet godt i gang med å utarbeide kompetanseplaner. Dette er et "levende" dokument, og er et samarbeid mellom de tre allmenseksjonene samt FSI. Planen gir en oversikt over ønsket kompetanse.

Drammen: Det er utarbeidet en opplæringsplan for noen år siden og denne er ikke endret. Innholdet er tilnærmet like aktuelt i dag som det var tidligere. Videre har de nå mer fokus på kunnskap om digital etterforskning enn hva som var tilfellet tidligere. Det er ikke foretatt noen spesifikk kompetansekartlegging, men de har god oversikt over kompetansen til etterforskerne gjennom medarbeidersamtaler mm.

For etterforskerne i Kongsberg er de ikke kjent med noen lokal undervisningsplan, opplæringsplan eller kompetanseplan.

I Hønefoss er dette ivaretatt av HR inntil videre.

I Hallingdal har FDE initiert kompetansekartlegging på eks E-ledelse, digitale fagkontakter. Lokalt i Hallingdal har de pekt ut fagkontakter innenfor fauna/miljø, forebyggende, digitalt politiarbeid og etterretning.

Mailer fra påtaleansvarlig og opplæringsansvarlig i distriktet videresendes til de ansatte slik at de kan holde seg oppdatert på ny informasjon som skal ut til ansatte. Kvalitetsundersøkelsen som vi gjennomførte i fjor ga dem flere punkter å jobbe med i 2019. Disse punktene er fortsatt aktuelle og noe som de jobber med og repeterer i tilbakemeldingsmøter og gjennom OÅO.

Telemark:

Kompetanseplan er utarbeidet for GDE og FSI-juristene, men planen er ikke formelt vedtatt. Selv om planen ikke er formelt godkjent gir den en oversikt over ønsket kompetanse. Planen gir et uttrykk for hvor det er et kompetansegap. Det blir videre viktig at de må jobbe med en plan for hvordan de skal tilegne seg kompetanse der det er et slikt gap. Kompetanseplan for etterforskere er under arbeid, som et felles verktøy for GDE'ene i Telemark, Buskerud og Vestfold.

Vestfold:

De nyansatte påtalejuristene har fulgt fastlagt studieplan og har således gjennomført lokal, sentral og regional opplæring, med unntak av to jurister som er ute i permisjon. De to sistnevnte har ikke gjennomført opplæringen i regi av PHS. Det har ikke vært nyansettelser på GDE Vestfold siden sommeren 2018. Hva gjelder de nyansatte juristene i Vestfold ble den generelle undervisningen jf. undervisningsplanen avsluttet i november 2018. Det ble etter dette tidspunkt avholdt noen undervisningsdager for jurister fra GDE Buskerud, dette gjaldt undervisningsbolker som var gjennomført før disse ble ansatt.

Når det gjelder retningslinjer for veileder så er denne i stor grad fulgt, dog med enkelte tilpasninger. Retningslinjene ble først godkjent i november 2018 hvilket innebar at de nyansatte allerede da hadde fungert en periode. I det store og hele er inntrykket at "veilederen" er fulgt og har virket etter sin hensikt, dog slik at det sikkert er noe rom for forbedring.

Hva gjelder opplæringsplanen, så er studieløpet i det vesentlige fulgt, jf. ovenfor. Da opplæringsplanen i likhet med retningslinjene for veileder ble vedtatt i november 2018, så har noen punkter ikke vært hensiktsmessig å gjennomføre. Dette har vært et bevisst valg. For eksempel ble det ikke foretatt noen opplæring i regi av straffesakskontoret.

Besøk hos statsadvokaten er for øvrig ikke gjennomført. FOA påtale har opplyst at dette vil man tilstrebe ved neste runde av opplæring av nyansatte.

Kompetanseplan er utarbeidet for GDE og FSI juristene, men planen er ikke formelt vedtatt. Selv om planen fremdeles ikke er formelt godkjent gir den allikevel en oversikt over ønsket kompetanse. Det er ikke noen ferdig kompetanseplan på etterforskning, dette er under arbeid. De fire seksjonslederne i Vestfold har oversikt over kompetansen til hver enkelt på sin seksjon.

Statsadvokatens bemerkninger

Opplæringen av nye politiadвокater fremstår fortsatt som meget god. Det er en nøkkelfaktor at et distrikt som har så høy turnover blant juristene har en god fagopplæring med klare retningslinjer for veilederen, og at det foreligger en opplæring- og undervisningsplan som fungerer.

Kompetanseplan for etterforskerne er fremdeles formelt ikke vedtatt. Det sentrale ved denne planen blir å avklare hvordan man skal kunne tilegne seg kompetanse der det foreligger et "kompetansegap".

Orientering om gjennomføringen og erfaringene med obligatorisk årlig opplæring (OÅO) i 2019

Obligatorisk årlig opplæring (OÅO), for etterforskere og etterforskerledere ble iverksatt våren 2018. I Sør-Øst politidistrikt berører tiltaket ca. 450 deltakere i tillegg til ca. 35 møteledere (hvorav 4 var nye). Fag og opplæringsansvarlig påtale og etterforskning har det overordnede ansvaret på strategisk og operasjonelt nivå. Opplæringen er estimert til 48 timer pr år fordelt på hvert semester. Det er utarbeidet en egen erfaringsrapport av fag og opplæringsansvarlig etterforskning Linda Duvholt.

Sør-Øst pd har en stabil gruppe med FOA påtale og etterforskning samt hovedinstruktører. Det er lite utskiftninger i møteledergruppen. FOA, HI og møteledere har pr. semester en fagdag/kick off hvor de starter semesteret med gjennomgang av planer og teori.

Tema for våren 2019 var i) Avhør – strategisk bevisfremleggelse i avhør, ii) kvalitet i etterforskning, iii) bekreftelsesfeller, iv) digitalt politiarbeid, v) Systematisk erfaringslæring – saksgjennomgang.

Det føres statistikk i forbindelse med gjennomføringen av de enkelte delene av opplæringen. Våren 2019 var det i politidistriktet av 447 innmeldte deltakere 303 som fullførte OÅO – en gjennomføringsprosent på 68 %. Det er en økning siden høsten 2018 hvor gjennomføringsprosenten var 47 %.

På de ulike GDE'ene (politifaglige deltakere) var gjennomføringsprosenten henholdsvis Telemark (100 %), Buskerud (93 %) og Vestfold (69 %).

For felles påtaleenhetene knyttet til GDE'ene var gjennomføringsprosenten henholdsvis; Telemark (17 %), Buskerud (67 %) og Vestfold (35 %).

Tema for høsten 2019 var i) Etterforskningsplan og Indicia, ii) Hatkriminalitet, iii) beslag, iv) Systematisk erfaringslæring – kvalitetssikting og føring Synergi, v) Avhør – kontaktetablering og

formalia, vi) Lokalt tema; beredskapsplanverk for etterforskning av kriser og ekstraordinære hendelser.

Det er p.t. ikke tall på gjennomføringene for høsten 2019.

Oversikten viser store variasjoner i grad av gjennomføring. For samtlige påtaleenheter ligger man under distriktets gjennomsnitt, mens på de tre GDE'ene var samtlige over gjennomføringsnittet.

Av erfaringer og risiko vises det i rapporten særlig til at OÅO har etablert seg som et positivt tiltak og anses som kvalitetshevende for de aller fleste deltakerne, så risiko oppfattes som moderat. På den annen side ser man at personell blir satt i skvis mellom fagutvikling og pågående arbeidsoppgaver i straffesaker, hvor fagutvikling blir nedprioritert. Skal man lykkes med å holde en høy gjennomføringsandel så må lederne være tydelige på at OÅO må gis den nødvendige prioritet, samt at det gis rom i arbeidshverdagen til en slik gjennomføring.

Videre oppleves det at enkelte spesialfelt, såsom f.eks. kriminalteknikk og digitalt politiarbeid, ikke alltid får god nok utbytte av OÅO tema. Dette utfordrer også motivasjon og gjennomføringsprosent. Sammen med ledere for de ulike spesialfeltene har det vært dialog før hvert semester, dette for å sikre seg at innholdet treffer best mulig. I 2020 blir det gjennomført en pilot hvor kriminalteknikere får 22 av 48 timer til eget tema, i tillegg til 12 timer definert etter lokale behov.

Det anses også som svært viktig å få frem de positive historiene for at tiltaket skal anses som viktig og prioritert, og fra fag og opplæringsgruppen er det opprettet en egen Kilden gruppe og distribuert nyhetsbrev (hhv "Påtaletnytt" og "Etterforskningsnytt").

Utfordringen med OÅO er ikke bare at det skal settes av tid til å gjennomføre opplæringen, men det må også settes av tid til at man kan praktisere kvalitetshevingen man har lært på OÅO i det daglige. Dette medfører at man i det daglige får en høyere kvalitet på det som produseres, men tidsbruken pr sak vil øke.

OÅO henger sammen med to av de øvrige tiltakene i etterforskningsløftet, fagforvaltningen og systematisk erfaringslæring. Forbedringspunkter som avdekkes i systematisk erfaringslæring kan medføre at fagforvaltningen utarbeider prosedyrer eller retningslinjer- for "best praksis", som igjen skal implementeres i distriktene gjennom OÅO.

Statsadvokatens bemerkninger:

OÅO er et viktig løft for å sikre god kvalitet på straffesaksbehandlingen, og er således et viktig tiltak i etterforskningsløftet.

Det er gledelig å se at det var økning i gjennomføringsprosenten våren 2019 contra høsten 2018. Det er dog fremdeles store variasjoner fra enhet til enhet. Som det fremgår av rapporten og som tiltres herfra, er det viktig at personell gis tilstrekkelig med tid til å gjennomføre OÅO. Av den grunn må lederne være tydelige på at OÅO skal gjennomføres og at de ansatte gis tilstrekkelig tid i arbeidshverdagen til å gjennomføre opplæringen. På den måten unngår de ansatte å komme i skvis mellom OÅO og andre prekære gjøremål.

Rutiner og resultater (pr.1.oktober 2019) for saksbehandling av saker med særskilte frister (straffeloven av 2005 §§ 272, 273 og 274 første ledd) og lovbrutere under 18 år. Her vil vi gjerne at kommentarene suppleres med statistikk

Generelt:

Det ble i forkant av inspeksjonen bedt om å få både resultatene og rutinene for fristsakene (vold jf. strl. §§ 272, 273 og 274 og U-18 sakene).

Tidsperioden for uttrekk av sakene var 1.januar 2019 – 1.oktober 2019.

I Sør-Øst pd var det 332 saker som ble etterforsket som pri vold saker. Av disse ble 165 oppklart (oppklaringsprosent på 50,9 %). Gjennomsnittelig saksbehandlingsstid totalt var 88 dager, mens for de oppklarte sakene var den på 99 dager. Måloppnåelsen var 60 %.

På landsbasis var det 2756 saker som ble etterforsket som pri vold saker. Av disse ble 1414 oppklart (oppklaringsprosent på 53 %). Gjennomsnittelig saksbehandlingsstid totalt var 121 dager, mens for de oppklarte sakene var den på 141 dager.

I Sør-Øst pd var det 1414 saker som ble etterforsket som U-18 saker. Av disse ble 1173 oppklart (oppklaringsprosent på 84 %). Gjennomsnittelig saksbehandlingsstid totalt var 34 dager, mens for de oppklarte sakene var den på 30 dager. Måloppnåelsen var 76 %.

På landsbasis var det 13140 saker som ble etterforsket som pri vold saker. Av disse ble 10541 oppklart (oppklaringsprosent på 81,8 %). Gjennomsnittelig saksbehandlingsstid totalt var 53 dager, mens for de oppklarte sakene var den på 46 dager.

Buskerud:

Status prioriterte vold saker, jf. strl. §§ 272, 273 og 274.

Av de 88 sakene som ble etterforsket av GDE Buskerud som pri vold saker ble 46 av dem oppklart (54,8 %). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på de totale sakene var 122 dager, mens for de oppklarte sakene var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 140 dager.

Status U-18 sakene:

Av de 537 saker U-18 sakene som ble etterforsket av GDE Buskerud ble 473 av dem oppklart (88,7 %). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på de totale sakene var 38 dager, mens for de oppklarte sakene var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 34 dager.

I Buskerud har de beholdt samme ordning siden forrige inspeksjon når det gjelder påtale. To jurister har et særskilt ansvar for pri voldssaker og to jurister har et særskilt ansvar for U18- sakene, kontakt med forebyggende og Kriminalomsorgen mm.

Når det gjelder voldssaker har de lenge klart å holde seg innenfor eller tett inntil fristene, men siden sommeren har det vært en negativ utvikling. Tilbakemeldingene fra juristene er at det i det vesentlige er mangel på etterforskerkapasitet som gir dette negative utslaget. Sakene blir ikke prioritert tilstrekkelig ved enkelte enheter (særlig Drammen) begrunnet i manglende kapasitet og store saker som går foran i prioriteringen.

For U18- sakene er resultatene langt bedre og innenfor måltallet. De to juristene som sitter med U-18 sakene sitter i hhv. Drammen og Hønefoss. Tilbakemeldingene fra særlig ressursgruppa for ungdomsoppfølging er udelt positive.

I Drammen er fristsakene gitt prioritert og de legges i egen kurv i BL. Når fristene den siste tiden ikke er overholdt (restansene øker), så er det fordi de etterforsker flere alvorlige saker i Drammen som binder opp det meste av etterforskningskapasitet. U-18 saker ligger organisatorisk til forebyggende.

I Kongsberg blir fristsakene viet ekstra oppmerksomhet i BL med blant annet 0-oppfølginger. Deres andel av U-18 sakene blir behandlet innenfor fristen.

Også i Hønefoss blir U-18 sakene håndtert av forebyggende. Øvrige prioriterte saker er tildelt egen leder og dedikert etterforsker. Antall saker er for tiden for høyt og kapasiteten er ikke tilstrekkelig.

Også i Hallingdal er disse sakene prioritert. De har valgt å følge opp spesielt U-18 sakene som har ført til at andre mindre alvorlige saker har blitt liggende. Saksbehandlingstiden på U18 sakene har stort sett vært innenfor fristen. De øvrige sakene med særskilt frist er blitt gitt prioritet foran etterforskning av mange andre saker. Spesialistjuristene har vært og er svært tilgjengelige for dem, noe som fører til bedre og tettere oppfølging i de enkelte sakene.

Telemark:

Status pri volds saker, jf. strl. §§ 272, 273 og 274;

Av 113 saker som ble etterforsket som pri vold av GDE Telemark ble 55 saker oppklart (49,5%). Gjennomsnittelig saksbehandlingstid på de totale sakene var 77 dager, mens for de oppklarte sakene var gjennomsnittelig saksbehandlingstid 81 dager.

Status U-18 sakene;

Av 393 U-18 saker som ble etterforsket av GDE Telemark ble 334 av dem oppklart (86,1%). Den gjennomsnittelige saksbehandlingstiden for samtlige saker var 24 dager, men for de oppklarte sakene var den på 22 dager.

Fra desember 2018 har to jurister på seksjonen hatt ansvaret for disse sakene. Disse juristene trekker også mistenkelige dødsfall, savnet-saker som strekker seg over tid, drap og andre større/kompliserte straffesaker som fordeles dem av seksjonsleder påtale.

I Grenland behandles de prioriterte sakene av et eget team av etterforskere ("pri-teamet"). Temaet etterforsker også mistenkelige dødsfall, savnet-saker som strekker seg over tid og drap. Kvaliteten og saksbehandlingstiden på disse sakene har bedret seg etter at pri-teamet ble opprettet og det ble satt egne jurister på sakene.

I resten av Telemark etterforskes sakene av lokal etterforskningsleder/etterforsker.

Pr. 15.11.18 brukte de i snitt 149,1 dager på å avgjøre oppklarte voldssaker med frist. Pr. 6.11.19 bruker de 82,5 dager. 69 % av sakene avgjøres nå innen fristen.

Vestfold:

Status pri volds saker, jf. strl. §§ 272, 273 og 274;

Av 124 saker som ble etterforsket av GDE Vestfold som pri vold saker ble 61 saker oppklart (ca 50%). Gjennomsnittelig saksbehandlingstid på de totale sakene var 74 dager, mens for de oppklarte sakene var gjennomsnittelig saksbehandlingstid 85 dager.

Status U-18 sakene;

Av 385 saker U-18 saker som ble etterforsket av GDE Vestfold ble 301 av dem oppklart (79,6%). Den gjennomsnittelige saksbehandlingstiden for samtlige saker var 21 dager, mens for de oppklarte sakene var den på 20 dager.

Det ble første januar 2019 utpekt særskilte erfarne jurister for å ta de prioriterte volds sakene i Vestfold. Pr. 01.januar 2019 hadde de en andel saker på 26,4 som var gjennomført innenfor frist og med en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 124,1 dager. Disse er pr. 01.11.19 hhv. 53,3 og 86,4 og tiltaket synes å ha hatt ønsket effekt. Vi er igjen avhengig av kvalifiserte etterforskere og erfarne jurister og er således sårbare.

Statsadvokatens bemerkninger:

GDE'ene er fremdeles organisert på samme måte som i fjor innenfor de prioriterte sakene. Både hva gjelder voldssakene og U-18 sakene har samtlige GDE'er egne jurister til å håndtere disse saksområdene. Etterforskningen av sakene er organisert noe annerledes mellom enhetene. Hva gjelder U-18 sakene så har både Buskerud og Telemark blant annet forebyggende som etterforsker

disse, mens i Vestfold har de egne etterforskere. Også hva gjelder voldssakene er de noe annerledes organisert, men det avgjørende og hva som synes å være en nøkkelfaktor er at de har personell som er dedikert og øremerket til å jobbe med disse sakene.

Samtlige enheter synes fremdeles å ha gode rutiner for porteføljekontroll av pri saker. Ved samtlige enheter ligger man under landsgjennomsnittet på saksbehandlingstiden i pri sakene, med unntak av voldssakene i Buskerud.

Vold:

Under fjorårets inspeksjon bemerket vi at ingen av GDE'ene klarte å innfri fristen på 90 dager gjennomsnittlig saksbehandlingstid eller kravet om andel avgjort saker innenfor frist på 80 % på pri vold saker. Buskerud var den enheten som utmerket seg mest positivt ift gjennomsnittlig saksbehandlingstid, avgjort innenfor frist og oppklaringsprosent.

I år har Vestfold og Telemark saksbehandlingstid som er godt under landsgjennomsnittet og også under fristen på 90 dager. Oppklaringsprosenten ligger dog noe under landsbasis på +/- 50 %. Buskerud leverer her fremdeles best i distriktet med en oppklaringsprosent på 54,8 %.

Andel avgjort innen frist for hele distriktet er på 60 % og er således fremdeles blant de beste i landet. Det er klar indikasjon på at politidistriktet i all hovedsak har klart å prioritere disse sakene også i år. Det er for øvrig en bedring på 4 prosentpoeng siden i fjor.

Tallene viser at politidistriktet fremdeles har et forbedringspotensial siden man ikke når opp på måltallet – noe for øvrig ingen av de andre politidistriktene heller gjør. På den annen side er det gledelig å se en positiv utvikling siden 2018.

U-18

For U-18 sakene leverer samtlige driftsenheter både på saksbehandlingstid (samtlige enheter under fristen). Buskerud og Telemark ligger over landsnittet på oppklaringsprosent, mens Vestfold ligger tett under.

Vi ser dermed at de grep som er tatt ved at man blant annet har dedikerte jurister på områdene, gir den nødvendige effekt. Samtidig ser vi at dersom en driftsenhet blir belastet med store og krevende straffesaker så går det utover etterforskningskapasitet i også de prioriterte sakene.

Andel avgjort innen frist for hele distriktet er også her blant de beste i landet (76 %), og som viser at politidistriktet har gode rutiner ved håndtering av ungdomssakene. Tallene for måloppnåelse er dermed bedre enn i 2018 (litt over 70 %).

Rutiner og resultater for behandling av saker som gjelder mishandling i nære relasjoner, herunder antall saker til behandling pr 1.oktober 2019, samt en orientering om bruk av etterforskningsplan i disse sakene

Under fjorårets inspeksjon ble det fra vår side bemerket at vold i nære relasjoner skal prioriteres og vies særskilt oppmerksomhet. Videre fremhevet vi at det skal utarbeides etterforskningsplaner i disse sakene. Ved gjennomgang av saker konkludert vi med at politidistriktet hadde et betydelig forbedringspotensial hva gjaldt e-planer.

Buskerud:

Disse sakene settes ut til etterforskning og påtale som øvrige saker. Man tilstreber å ha et særskilt fokus på generelt grunnlag fra sakene oppdages/kommer inn. Saker hvor voldsbruken er alvorlig legges til de to utpekte voldsjuristene.

Etterforskningsplaner skal brukes i slike saker.

I perioden 1.januar 2019 – 1.oktober 2019 ble 30 saker avgjort med en saksbehandlingstid på 127 dager.

Pr. 1.oktober 2019 var det totalt 82 uavgjorte saker i Buskerud, hvorav 34 av disse var eldre enn 12 måneder.

Telemark:

Saker som gjelder mishandling i nære relasjoner og ikke trekkes av FEE/spesialseksjon påtale, etterforskes/påtaleavgjøres av alle pri vold juristene/pri-teamet i Grenland og tjenesteenhetene/påtalejuristene i resten av Telemark. Sakene følges opp generelt ved utsendelse av lister og mer konkret med oppfølging av enkeltsaker og frister til etterforsker/jurist.

I perioden 1.januar 2019 – 1.oktober 2019 ble 46 saker avgjort med en saksbehandlingstid på 131 dager.

Pr 1.oktober 2019 var det totalt 44 uavgjorte saker i Telemark, hvorav 14 av disse var eldre enn 12 måneder.

Vestfold:

I perioden 1.januar 2019 – 1.oktober 2019 ble 17 saker avgjort med en saksbehandlingstid på 138 dager.

Pr. 1.oktober 2019 var det totalt 31 uavgjorte saker i Buskerud, hvorav 8 av disse var eldre enn 12 måneder.

Tidlig i 2019 ble det satt inn en jurist som skulle ha et ekstra oppsyn med disse sakene. Men på grunn av den totale saksmengden og andre prioriterte saker så ble juristen "brukt opp".

Statsadvokatens bemerkninger:

Vi minner om at denne sakstypen fremdeles skal gis den nødvendige prioritet. Dette har riksadvokaten forankret senest i riksadvokatens mål og prioriteringsrundskriv nr.1/2019 pkt.V.

Det er fremdeles flere saker i politidistriktet som er over 12 måneder gamle. Det er flere årsaker til at disse sakene er blitt liggende, uten at den totale saksbehandlingstiden kan forsvares.

Det er gitt klare føringer fra blant annet riksadvokaten at det som den klare hovedregel skal utarbeides etterforskningsplaner i disse sakene. Det er også fulgt opp fra ledelsen på de ulike enhetene. Dessverre ser vi at enhetene fremdeles ikke oppretter e-planer i flere av sakene. Som i fjor har politidistriktet fremdeles et betydelig forbedringspotensial her.

Politidistriktet tar tak i disse sakene, slik at vi imidlertid har god tro på at disse resultatene vil bli forbedret i 2020.

Kort orientering om gjennomføring av tilbakemeldingsmøter og erfaring i tilknytning disse sakene.

Buskerud:

Påtale deltar i så stor grad som mulig på tilbakemeldingsmøter. Oppmøtedeltakelse avhenger noe i forhold til hvor møtene finner sted. Det er mange enheter som skal dekkes og det avholdes jevnlig

møter. Utfordringen for påtale er å finne tid i arbeidshverdagen til å delta på disse møtene. Det er på enkelte steder benyttet noen faste jurister som følge av tilrettelegging av arbeidstid.

Drammen: Tilbakemeldingsmøtene på patruljeseksjonen driftes av avsnitslederne på denne seksjonen, men det er representanter fra både påtale og etterforskningsseksjonen til stede på disse gjennomgangene. Møtene avvikles jevnlig. Tilbakemeldingene fra de operative er positive.

Hønefoss: Gjennomføres i henhold til plan. Det er en økende interesse og engasjement. Det avsettes 1 time til møtet, men det strekker seg gjerne mot 2 timer da det dukker opp mange spørsmål underveis i møtene.

Hallingdal: Tilbakemeldingsmøter har vært forsøkt gjennomført 1 gang pr. måned i forbindelse med paroler, men med noen unntak. Disse møtene oppleves som nyttige og lærerike av de ansatte. Det har blitt variert på sakstype/oppdrag og ansatt som har lagt frem sin sak. De opprettholder fokus på PPS og ansvarliggjøring av medarbeidere med saksansvar.

Telemark:

Det er varierende grad av gjennomføring av tilbakemeldingsmøter i Telemark – vanskelig å få tid til å gjennomføre i praksis på grunn av OÅO. I Midt-Vest har en kombinert PPS og OÅO og dermed klart å gjennomføre flere tilbakemeldingsmøter enn resten. Påtaleseksjonen har av kapasitetsgrunner problemer med å stille i alle tilbakemeldingsmøter. Fremdeles kan flere avhør tas på lyd.

Vestfold:

Det er gjennomført 90 PPS tilbakemeldingsmøter pr. september i Vestfold.

Det er gjennomført færre tilbakemeldingsmøter i 2019 hvor lydavhør er avspilt og som er gjennomgått med den enkelte i patruljen slik de gjorde i starten PPS. Denne type tilbakemeldingsmøter krever omfattende forberedelse i form av lytting og gjennomgang fra etterforsker og påtale og arbeidspresset har gjort at dette ikke er gjennomført i samme grad som tidligere.

Tilbakemeldingsmøtene gjennomføres fire ganger pr uke hhv. i Horten, Tønsberg, Sandefjord og Larvik. Saksjour forrige uke deltar så langt det er mulig på disse og erfaringene/tilbakemeldingene er gode. Møtene fremstår som nyttige for både etterforskere og jurister.

Tilbakemeldingsmøtene er organisert mer mot sak eller oppdrag som patruljeseksjonen melder inn og hvor de ber om tilbakemelding på konkrete hendelser eller hele oppdragsløsningen. Det er ett ønske om å "se resultatet" av arbeidet den enkelte har gjort og er utfordrende for etterforsker/påtale i forhold til det endelige resultatet i form av dom som ofte kommer lang tid etter hendelsen. I forhold som er henlagt gis tilbakemelding mer direkte i form av gjennomgang og forklaring.

For at hele patruljeseksjonen skal få gjennomført de enkelte temaene må ofte samme tema gjennomføres tre ganger. I tillegg har alle etterforskningsseksjonene avholdt egne internmøter om dette.

Statsadvokatens bemerkninger:

Vi opplever at det fremdeles er varierende grad av gjennomføring av tilbakemeldingsmøter, men at distriktet har fokus på dette. Det synes som påtale ikke deltar aktivt nok grunnet andre gjøremål, og vi vil igjen minne om betydningen av å ha med påtale på disse møtene. Vår erfaring er at det gjøres mye godt arbeid med PPS, som for eksempel i saker som gjelder mishandling i nære relasjoner som fremkommer nedenfor i forbindelse med vår gjennomgang av disse sakene.

Vi har dessverre ikke hatt anledning til å delta på tilbakemeldingsmøter i 2019.

Arbeid med hatkriminalitet, herunder hvilken oppmerksomhet som rettes mot det å fange opp alle saker.

Generelt:

Dette punktet var også en del av fjorårets inspeksjon, hvor statsadvokaten bemerket at politidistriktet ikke hadde iverksatt særlig kompetansehevende tiltak for hatkriminalitet. Det ble for øvrig vist til riksadvokatens mål og prioriteringsrundskriv for 2018 hvor det fremgår at hatkriminalitet skal prioriteres. Området skal fremdeles prioriteres, jf. riksadvokatens mål og prioriteringsrundskriv for 2019 pkt.V.

Buskerud:

Det skal være kjent for alle i distriktet at dette er et prioritert område. FSI følger opp sakene i innledningsfasen og sørger for riktig registrering, det eksisterer egen "hatknapp" i BL. Tilbakemeldingene fra etterforskning er at man i liten grad har kapasitet til å arbeide proaktivt innenfor dette kriminalitetsområdet.

Telemark:

Det er få slike saker i Telemark.

Vestfold:

Vestfold har egen jurist som har et særlig ansvar for å følge opp hatkriminalitetssakene, men på grunn av høyt arbeidspress er dette ikke blitt fulgt opp så godt som ønsket.

Statsadvokatens bemerkninger:

Hatkriminalitet er et eget tema på årets OÅO. Det anses som viktig for å øke kompetansen og oppmerksomheten tilknyttet dette fagfeltet. Riksadvokaten har også i år gitt fagfeltet den nødvendige prioritet. Statsadvokaten registrerte ved saksgjennomgang at det i år er flere registrerte saker enn hva som var tilfellet i 2018. Det kan være en indikasjon på at de ansatte i distriktet er mer bevisste på kriminalitetsområdet, og at implementeringen av hatkriminalitet i blant annet OÅO gir den ønskelige effekt.

Erfaringer og arbeid med påstand om å idømme elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm) ved kontaktforbud ved siden av eller istedenfor annen straff, jf. straffeloven §§ 57 og 58.

Generelt:

Under fjorårets inspeksjon bemerket vi at politidistriktet, som ellers i landet, er for tilbakeholdne med å påstå kontaktforbud med elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm) ved siden av annen straff, jf. straffeloven §§ 57 og 58. Politidistriktet ble minnet om å anvende det i betydelig flere saker.

Buskerud:

Buskerud har ikke stor erfaring med denne type saker. De har en sak som er fulgt opp gjennom flere år.

Telemark:

I Telemark har det vært to saker med omvendt voldsalarm. Det er nylig utarbeidet lokale retningslinjer for distriktet.

Vestfold:

I Vestfold har det vært en sak med omvendt voldsalarm. Det vises til at i de sakene hvor det er aktuelt med omvendt voldsalarm vil det være hensiktsmessig med å etablere kontakt med SARA-koordinator ift hva som bør opplyses under etterforskningen.

Statsadvokatens bemerkninger:

Politidistriktet har fremdeles et forbedringspotensial i å vurdere og eventuelt nedlegge påstand om OVA, og politidistriktet bes således å vurdere det i flere saker. Sakene er ressurskrevende for politi/påtale, men det er allikevel viktig med slike reaksjoner siden det er et virkemiddel for å beskytte mot gjentatt vold og overgrep.

Erfaringer og arbeid tilknyttet utvidelsen av virkeområdet for de strafferettslige særreaksjonene, jf. straffeloven § 62 (utilregnelige personer som begår lovbrudd av særlig samfunnsskadelig eller særlig plagsom art)**Generelt:**

Vi bemerket under fjorårets inspeksjon at utvidelsen av virkeområdet for dom på tvungent psykisk helsevern var svært etterlengtet av politi og påtalemyndighet. Videre påpekte vi at det er viktig at politijuristene i så måte er bevisste på å vurdere om det er grunnlag for å bruke denne bestemmelsen oftere ovenfor de plagsomme utilregnelige kriminelle, enn det som tidligere var tilfellet.

Buskerud:

I Buskerud har det vært få aktuelle saker, men noen saker er opprettet med bakgrunn i handlingene. Flere av sakene er nå til vurdering i forhold til tilregnelighet. Erfaring fra tidligere saker er at det konkluderes med tilregnelighet og det fremmes ordinære straffesaker.

Telemark:

Ingen dommer i 2019, men flere mulige kandidater følges opp og en er varetektsfengslet.

Det foreligger fremdeles et samarbeidsprosjekt med påtale Telemark/Grenland politistasjon, Sykehuset Telemark og Skien kommune som gjelder oppfølging av psykisk syke personer som også begår alvorlig kriminalitet. Flere har samtykket til å være med i prosjektet, og enheten opplever at samarbeidet fortsatt gir gode resultater.

Videre er det etablert et prosjekt i Indicia for å holde oversikt over personer som begår lovbrudd og som enten er erklært utilregnelige, eller hvor det er et spørsmål om tilregnelighet. Oversikten skal gi FSI, operasjonssentral, jourhavende jurist og øvrige som behandler sakene en god oversikt i enkeltpersonenes straffesaker, foreslåtte tiltak og status med hensyn til utredning av tilregneligheten. På denne måte kan det fattes adekvate beslutninger i sakene hvor disse personene er mistenkt/siktet.

Vestfold:

I Vestfold har de fremdeles lite erfaring med særreaksjonen. De forskjellige etterforskningsseksjonene er kjent med muligheten og det finnes enkeltpersoner i distriktet hvor det samles opp saker i stedet for henleggelse med sikte på å prøve noen saker jf. strl. § 62. De er også kjent med at statsadvokaten ønsker å være involvert i føringen av sakene for retten.

Statsadvokatens bemerkninger:

Det er innkommet en sak med forslag om bruk av denne bestemmelsen. Imidlertid pådro tiltalte seg et mer alvorlig forhold og tiltalen ble utferdiget etter de ordinære bestemmelsene. Til tross for dette synes det å være en større bevisstgjøring i distriktet om anvendelsen av bestemmelsen, noe som vi ser på som positivt. Det vises i så måte til Telemark hvor de fått i gang et godt system for oppfølging og oversikt over aktuelle kandidater.

Rutiner og resultater for bruk av målrettet etterforskning med sikte på inndragning av utbytte.**Generelt:**

Under fjorårets inspeksjon bemerket vi at politidistriktets resultater når det gjelder inndragning ikke er tilfredsstillende, og at man måtte sette merkbart mer fokus på dette i 2019.

Buskerud:

I statistikk for Buskerud i perioden 1.januar - 1.oktober 2019 foreligger det følgende rettskraftige inndragningskrav; Strl. § 34a (1), § 67 (2), § 69 (6) – totalt 9 krav på til sammen kr 59 400,-.

Buskerud erkjenner at de har mye å strekke seg etter. Det minnes om dette på paroler og i møter, men det er generelt ikke tilstrekkelig fokus på inndragning.

Telemark:

I statistikk for Telemark i perioden 1.januar - 1.oktober 2019 foreligger det følgende rettskraftige inndragningskrav; Strl. § 67 (6), § 69 (2) – totalt 8 krav på til sammen kr 425 180,-.

Det foreligger ingen konkrete rutiner for dette.

Vestfold:

I statistikk for Vestfold i perioden 1.januar - 1.oktober 2019 foreligger det følgende rettskraftige inndragningskrav; Strl. § 34 (1), § 67 (7), § 68 (2), § 69 (6) – totalt 16 krav på til sammen kr 250 033,-.

Statsadvokatens bemerkninger:

I 2019 ble det gjennomført en fagdag med inndragning som tema. Formålet med fagdagen var å heve kompetansen til de ansatte innenfor inndragning, herunder blant annet å gjøre personellet mer bevisste på hvilke inndragningsmuligheter som eksisterer. En slik fagdag har vært et savn blant flere av mannskapene.

Antall inndragningskrav for GDE'ene i perioden 1.januar – 1.oktober 2019 var 33. Tallene viser at det fremdeles er et forbedringspotensial innenfor inndragning, og vi forventer bedring frem til neste inspeksjon. Vi håper fagdagen vil bidra til nettopp dette.

Av gjennomgåtte saker ser vi for øvrig at det stort sett er penger fra narkotikakriminalitet som inndras, og det gis medhold påstand om inndragning i de tilfellene hvor slik påstand nedlegges for domstolene.

Orientering om gjengangerprosjektet som ble iverksatt i desember i fjor (2018), og erfaringen med dette**Generelt:**

I fjor bemerket vi at vi så positivt på gjengangerprosjektet som ble igangsatt i 2018 hvor det var øremerket jurister til satsningen i hver påtaleseksjon.

Buskerud:

Dette prosjektet har de ikke klart å følge opp i Buskerud. Noe av årsaken synes å være dårlig respons og lite engasjement. Som er forklaring på dette vises det til den manglende etterforskerkapasiteten. Til tross for at prosjektet ikke har hatt den ønskelige oppfølgingen, varetektsfengsler de allikevel flere gjengangere. I de tilfellene hvor man ikke har hatt ressurser/gitt prioritet til etterforskningen i fengslingsperioden, så har de ved enkelte tilfeller måtte løslate siktede fra varetekt.

Telemark:

I Telemark har de et prosjekt som heter "Rødt kort"; det er egne dedikerte etterforskere i Grenland og egen jurist som følger opp sakene. P.t. har de 15 personer som følges tett. Andelen under soning varierer mellom 40 % og 70 %. Disse har man kontroll på når de løslates og de følges tett med en lav terskel for å pådømme nye forhold.

Gjengangere utenfor Grenland følges opp av lokal etterforskningsleder/jurist som trekker sakene.

Vestfold:

I Vestfold har det vært flere saker de har arbeidet med som har omhandlet gjengangere. Flere har blitt varetektsfengslet og det foreligger flere rettskraftige avgjørelser. Samtidig opplever de som jobber med prosjektene at mange av de samme målene kunne ha vært oppnådd selv uten prosjekt ved at det hadde vært et bedre fokus.

Det er etablert ett samarbeid med FRI i Vestfold som går på at gjengangerne orienteres om ordningen FRI og hvor politidistriktet spør den enkelte om det kan være interessant å bli kontaktet av FRI under varetekt eller soning med tanke på en bedre oppfølging under soning og ved løslatelse. Formålet er å forebygge at den domfelte igjen begynner med kriminalitet etter løslatelse. Det foreligger p.t. ikke noe tallmateriale eller resultat i forhold til dette.

Siden sommeren har de hatt større fokus på restansesituasjonen, men med et fokus på personer som pådrar seg flere saker.

Statsadvokatens bemerkninger:

I Telemark og Vestfold er det positivt at de klarer å følge opp prosjektet og at de har gode rutiner for gjengangerne i deres distrikt. I Buskerud ser vi derimot at den manglende etterforskningskapasitet går ut over blant annet etterforskningen og oppfølgingen av gjengangere. Prosjektet har således ikke hatt den ønskelige effekten i Buskerud. Sett hen til distriktets restanser vil det bli spennende å følge politiets arbeid opp mot gjengangerne inn i 2020.

Redegjørelse for bruk av varetekt. Det vises i denne forbindelse til at flere tingretter i distriktet i fjor varslet om en betydelig nedgang i antall begjæringer om varetektsfengslinger.**Generelt:**

I 2018 ble antall fengslinger redusert i forhold til tidligere år.

Buskerud:

Buskerud har fått tilbakemelding fra Drammen tingrett om at antall fengslinger har økt, uten at det er noen konkrete tall å vise til. Forut for inspeksjonen hadde Buskerud totalt 32 personer i varetekt.

Telemark:

Frem til 1.oktober varetektsfengslet Telemark 94 personer (førstegangsfengslinger). I hele 2018 var tallet 107, mot 123 fengslinger i 2016. Tall fra Kriminalomsorgen region sør viser at antall utlendinger i varetekt har sunket dramatisk de siste årene. Dette kan igjen ha sammenheng med den store nedgangen i antall vinnings saker og færre straffesaker der mobile vinningskriminelle er gjerningsperson. I tillegg vises til en strengere praktisering av 48 timers-fristen for fremstilling i retten. Det antas også at terskelen for å varetektsfengsle over år har blitt høyere.

Vestfold:

I Vestfold i perioden 1.januar – 1.oktober 2019 var det 101 førstegangsfengslinger. For hele 2018 var tallet 123 personer. En kan da forvente at det ikke vil være noe nevneverdig nedgang i antall førstegangsfengslinger i 2019. Etterforskning i GDE Vestfold ligger ett sted mellom 30 og 40 personer i varetekt til enhver tid og dette er ofte i saker som ikke er prioriterte.

Statsadvokatens bemerkninger:

Til tross for at det ikke foreligger konkrete tall fra Buskerud vedrørende antall fengslinger, tyder det meste på at antall fengslinger for 2019 ikke vil bli redusert i forhold til 2018. Dette kan ha sammenheng med gjengangerprosjektet som ble iverksatt 2018.

2 Statistikkopplysninger

Oversikt over antall rettsdager for 2018 og for 2019 frem til inspeksjonstidspunktet

Buskerud:

	15.11.18	01.11.19
Behandlingen av "egne" saker:		
Antall hovedforhandlinger	312	399
Rettsdager i "egne" saker:		
- Hovedforhandlinger	389	435
- Fengslingsmøter	143	178
- Dommeravhør/tilrettelagte avhør		
- Andre rettsmøter	26	19
- Totalt antall rettsdager		
Fengslinger (inkl. kontorforretninger)		
- Førstegangsfengslinger		
- Forlengelser		
Tilståelsesdommer:		
Antall		
Oppnevningssaker:		
- Antall oppnevningssaker	32	33
- Antall rettsdager	39	42

Tallene er ikke fullstendige idet de mangler den fulle oversikten fra de som har sluttet i løpet av året.

Telemark:

Seksjon påtale Telemark 2019	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	Desember	Totalt per 30.10.19
Antall hovedforhandlinger	31	18	34	19	31	28	1	31	44	28			265
Antall rettsdager													
Hovedforhandlinger (sum antall dager)	32	31	38	27	51	32	1	35	48	29			324
Fengslingsmøter (sum antall dager)	17	14	16	10	14	16	5	6	20	9			127
Andre rettsmøter * (sum antall dager)	1	3	2	4	1	0	0	0	0	1			12
Totalt antall rettsdager **	50	48	56	41	67	48	6	41	68	39	0	0	464
Oppnevningssaker													
Antall oppnevningssaker	2	2	2	2	2	0	0	0	1				11
Antall rettsdager -oppnevningssaker**	2	2	4	4	8	0	0	0	5				25

Telemark mangler tall for 2018, jf. fjorårets rapport.

Påtaleleder anslår at aktiviteten ifm aktorater/rettsmøter er omtrent som i 2018.

Vestfold:

Det var innhentet informasjon fra Vestfold tingrett hvor det fremgår at det var 459 meddomsrettssaker i Vestfold tingrett fra 1.januar 2018 til 31.desember 2018.

For perioden 1.januar til 19.november 2019 var antall meddomsrettssaker 454.

Det er ikke nærmere opplyst hvor mange rettsdager som er gjennomført, eller antall øvrige rettsmøter (fengslinger m.m).

Statsadvokatens bemerkninger:

Det vises til våre bemerkninger i forbindelse med fjorårets inspeksjon hvor det uttrykkes en forventning fra oss om at politidistriktet skal føre oversikt over antall rettsdager utført av politiadvokatene. Det ble vist til at dette ble tatt opp allerede i 2016, og et rettsdagsskjema ble sendt ut til politidistriktet. Fremdeles ser vi at dette skjemaet ikke anvendes i hele distriktet. Skjemaet er – som tidligere påpekt – et viktig styringsverktøy for påtaleleder og vil vise en utvikling i forhold til antall hovedforhandlinger, fengslinger osv.

Det forventes at et slikt skjema tas i bruk og anvendes aktivt i hele politidistriktet. Dette vil vi følge opp ved neste inspeksjon.

Redegjørelse for seksjonens oppklaringsprosent.

Oppklaringsprosenten ved GDEene er relativt høy (68-70%). Dette er et meget godt resultat, men skyldes nok delvis at de klare henleggelsene skjer ved FSI.

Redegjørelse for seksjonens saksbehandlingstid.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid varierer relativt mye mellom de tre GDEene, fra 116 dager til 153 dager. Politidistriktet bør analysere dette i forhold til arbeidskapasiteten på GDEene.

Restansesituasjonen i sin helhet (ikke påtaleavgjorte som er mer enn 3 mnd og 12 mnd gamle) pr. 1.1.2017, 1.1.2018, 1.1.2019 og 1.10.2019. Vi ber også om en orientering om det foreligger en plan for å bygge ned restansene, hva den går ut på og hva status for restansenedbyggingen er

Siden organisasjonen ikke var lik i 2017 som for i dag, er det ikke mulig å hente ut eksakte sammenlignbare tall. Tabellen under viser tall hentet fra PSV-Monitor på GDE-nivå (og den går ikke lenger tilbake enn mai 2017)

Buskerud:

GDE BUSKERUD	01.05.17	01.01.18	01.01.19	01.10.19
Restanser > 3 mnd	1307	1987	1754	1940
Restanser > 12mnd	269	397	258	384

Telemark:

GDE TELEMAR	01.05.17	01.01.18	01.01.19	01.10.19
Restanser > 3 mnd	1505	2110	1367	1797
Restanser > 12mnd	335	529	285	382

Vestfold:

GDE VESTFOLD	01.05.17	01.01.18	01.01.19	01.10.19
Restanser > 3 mnd	478	1086	1482	1533
Restanser > 12mnd	46	84	90	232

Statsadvokatens bemerkninger:

En registrerer at restansene økte gjennom 2019, og det bekymrer også oss. Både for IPA 3 mnd og IPA 12 mnd har det vært en økning frem til 1.oktober 2019. Det er viktig slik det er bemerket ovenfor at det finnes gode rutine for porteføljekontroll, men det avgjørende for å ha kontroll på restansene er at det er nok personell/ressurser både til å ferdigstille etterforskningen, men også til å påtaleavgjøre sakene. I dag er det som redegjort for over (bemanning etc), klart at ressursene på påtalesiden er svekket siden forrige inspeksjon, og at den totale påtalebemanningen ikke er på et akseptabelt nivå. Det er derfor positivt at politimesteren nå har gitt klare signaler om at distriktet i størst mulig grad vil skjerme påtale fra vakante stillinger.

Politidistriktet har ved saksbehandling av restansesaker vært bevisste på å prioritere de mest alvorlige sakene. Disse sakene er generelt mest krevende – både å etterforske og påtaleavgjøre. Ved at restansesakene nå i all hovedsak tilhører andre kriminalitetsområder som blant annet vinning og trafikk, så har distriktet trua på en positiv utvikling for restansene. Vi tiltrer denne vurderingen, og vil følge spent med på restansesituasjonen i 2020. Forutsetningen er naturligvis at bemanningen er på et akseptabelt nivå – både på etterforskningssiden og påtalesiden.

Saker under behandling – påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige – fordelt på alder

JUS 087 D – Avgjorte – ikke rettskraftige saker.

	TOTA LT	0-3 MND	4-6 MND	7-12 MND	>12 MND
Buskerud	2 516	237	435	541	1 303
Telemark	2 792	196	328	653	1 615
Vestfold	2 300	216	300	631	1 153
Totalt på distrikt	9 558	1 313	1 346	2 292	4 607

Politidistriktet har god kontroll på saker på D-listene.

Produksjon av 040-koder (antall påtaleavgjørelser og fordelingen mellom disse)

Tabellen under viser antall 040-koder registrert i perioden 1.januar – 1.oktober 2019.

Buskerud:

PÅTALEKODE	GDE BUSKERUD
40 FORELEGG	1859
41 SIKTELSE (TILSTÅELSESDOM)	811
42 TILTALEBESLUTNING	1461
43 PÅTALEUNNLATELSE	397
44 KONFLIKTRÅD	66
Totalsum	4594

Telemark:

PÅTALEKODE	GDE TELEMAR
40 FORELEGG	1412
41 SIKTELSE (TILSTÅELSESDOM)	749
42 TILTALEBESLUTNING	1824
43 PÅTALEUNNLATELSE	371
44 KONFLIKTRÅD	63
Totalsum	4419

Vestfold:

PÅTALEKODE	GDE VESTFOLD
40 FORELEGG	1829
41 SIKTELSE (TILSTÅELSESDOM)	932
42 TILTALEBESLUTNING	1489
43 PÅTALEUNNLATELSE	259
44 KONFLIKTRÅD	59
Totalsum	4568

3. Gjennomgang av saker

Vi hadde i forkant av inspeksjonen bedt om digital tilgang til flere saker som ble gjennomgått. Totalt var det ni ulike saksfelt som var gjenstand for vår inspeksjon.

Saker under etterforskning med unge gjerningspersoner (U-18 sakene)

Formålet ved gjennomgangen av disse sakene var som i fjor om fremdriften var tilfredsstillende, både i og etter initialfasen, samt kontrollere at avhørte var orientert om sine rettigheter på en adekvat måte.

Vi gjennomgikk totalt 19 saker.

Fra statistikken som er overlevert i forbindelse med inspeksjonen, så kan vi nevne at distriktet generelt har gode tall tilknyttet U-18 sakene.

I initialfasen var det gjennomgående bra straksetterforskning, og det var generelt tilfredsstillende fremdrift etter initialfasen. Vi fant imidlertid noen unntak hvor det virket som at etterforskningen hadde stoppet opp – uten at det så ut til å være noen plausibel forklaring til det. I andre saker forelå det fristbrudd, men med naturlige forklaringer som at man avventet eksterne etterforskningskritt som analyser m.m.

Ved gjennomgang av lydopptakene av avhør (fornærmede/siktede) er vårt inntrykk at ikke alle rettighetene vedkommende får opplest blir foreholdt på en tilstrekkelig adekvat måte. I flere av tilfellene registrerte vi at det under gjennomgang av rettigheter ble vist til hva avhører og avhørte hadde snakket om før man startet lydopptak. Det foreligger således ikke god nok notoritet om rettighetene er tilstrekkelig opplyst, selv om rettighetene godt kan tenkes fremhevet innledningsvis i avhørsrapporten.

Det må også være bedre notoritet på om verge er til stede under avhøret og om vedkommende er varslet. I de tilfellene hvor det positivt gis avkall på verge til stede under avhør må det også foreligge notoritet ift dette.

Det anbefales at politiet fremdeles fokuserer på hvordan rettighetene skal formidles under avhør. Den som blir avhørt skal forstå hva rettighetene konkret innebærer. Videre må politiet være bevisste på at det er notoritet knyttet til gjennomgang av alle rettigheter, slik at opplesning/gjennomgang av rettighetene kan etterprøves. Endelig må verge varsles om både avhør og sine rettigheter som verge.

Alle saker under etterforskning som gjelder mishandling i nære relasjoner (strl. §§ 282 og 283)

Formålet var å se om fremdriften i disse sakene var tilfredsstillende, både i og etter initialfase, samt kontrollere om det forelå en aktiv etterforskningsplan.

Disse sakene var også gjenstand for gjennomgang under fjorårets inspeksjon.

Da bemerket vi at i all hovedsak var det tilfredsstillende fremdrift i initialfasen, men at det kun var i et fåtall av sakene hvor det forelå en aktiv etterforskningsplan.

Etter gjennomgang av 26 saker så er vår oppfatning at det er lite som er endret siden fjorårets inspeksjon. Det gjøres mye bra arbeid i initialfasen, og særlig da PPS. I flere av sakene så vi også at det var gjort mye godt arbeid også i tiden etter initialfasen – det var gjerne i de litt større og omfattende straffesakene.

Allikevel er vår generelle oppfatning at fremdriften ikke er tilfredsstillende. Av de 26 sakene som ble gjennomgått var det kun i ca. 25 % av sakene hvor vi konkluderte med tilfredsstillende fremdrift. I noen saker var det for eksempel ingen fremdrift etter mottatt anmeldelse/avhør fornærmede.

Det er fortsatt et krav om at det skal brukes etterforskningsplaner i saker som etterforskes som mishandling i nære relasjoner. Unntaket er i de sakene som fremstår som veldig oversiktlige.

Det var kun i et fåtall av sakene hvor det forelå en aktiv etterforskningsplan som tilfredsstiller riksadvokatens krav til etterforskningsplaner.

Vi minner om de krav som her stilles, og vil følge dette opp ved senere inspeksjon.

Alle saker (både påtaleavgjorte og under etterforskning) fra 2019 som gjelder overtredelse av straffeloven § 272 (grov kroppskrenkelse) og § 273 (kroppsskade)

Formålet med gjennomgangen av disse sakene var å se etter kjennetegn eller eventuelle fellestrekk der sakene ble avgjort henholdsvis innenfor og utenfor den særskilte saksbehandlingsfristen på 90 dager, samt den generelle håndteringen av sakene for øvrig.

Hovedinntrykket er at mange av sakene er håndtert innenfor saksbehandlingsfristen og for øvrig håndtert på en god og tilfredsstillende måte.

Men distriktet har også noen saker hvor fristen blir overskredet og i enkelte saker er fristoverskridelsen betydelig og ikke akseptabel. Her så vi en viss forskjell mellom de 3 ulike GDE'ene.

I sakene med fristoverskridelse synes det som at det i hovedsak kan tilskrives manglende oppfølging på etterforskningsiden (som igjen antas å skyldes manglende etterforskningskapasitet). Generelt har de fleste sakene hatt god fremdrift i starten og så har de stoppet opp i påvente av kun få enkelte etterforskningssteg (eksempelvis ett vitneavhør) som i seg selv krever relativt sett lite ressurser. Disse sakene bør derfor med relativt enkle grep kunne ferdigstilles innenfor frist. Vi fant også enkelte saker hvor eksempelvis avhøret av en navngitt mistenkt ikke er gjort før etter at fristen er overskredet, noe som naturligvis ikke er akseptabelt, men dette fremstår mer som enkelttilfeller og er ikke det gjennomgående inntrykket. Det fremstår også som at når saken først har blitt gammel, så mister den prioritet, noe som er lett å forstå gitt den ressurssituasjonen distriktet har, men igjen så er det ikke akseptabelt. Slike saker med lang saksbehandlingstid vil også gi store utslag på statistikken i negativ retning.

Vi fant også noen få saker som var oversendt konfliktrådet i medhold av straffeprosessloven § 71a. Vi vil minne om Riksadvokatens rundskriv nr. 4/2008 om konfliktråd hvor det fremgår at konfliktråd i utgangspunktet ikke er et alternativ til ubetinget fengsel, se særlig punkt II b), men at det kan tenkes særlige tilfeller. Ved saksgjennomgangen fant vi at politiet har oversendt saker som vi ikke anser som egnet for konfliktråd da de konkrete tilfellene åpenbart ville ha medført ubetinget fengsel hvis gjerningspersonene hadde blitt domfelt i tråd med de utarbeidede siktelsene. For øvrig viser vi til den muntlige gjennomgangen med distriktets ledelse hvor enkeltfunn ble gjennomgått.

Det generelle inntrykket er som nevnt innledningsvis at mange av sakene håndteres godt og at det burde la seg gjøre å ferdigstille flere saker innenfor frist ved bedre styring og oppfølging av etterforskningen med relativt sett enkle grep.

Alle saker som er henlagt i medhold av straffeprosessloven § 62a i 2019

Vi gikk igjennom samtlige 13 saker (på GDE) som var henlagt på § 62a i 2019. 12 av sakene syntes å være henlagt på riktig kode, slik at vår oppfatning er at politidistriktet treffer godt ved bruk av denne henleggelseskode.

Alle saker som er henlagt på kapasitet i 2019 (kodene 025, 078, 022 og 106)

Det var i alt 30 saker som ble gjennomgått under årets inspeksjon.

I det alt vesentligste var vi enige i kapasitetshenleggelsene. Det var dog noen unntak, og det vises her til det som ble tatt opp under den muntlige oppsummeringen av saksgjennomgangen.

Pr. 24 oktober 2019 var 9 % av alle straffesaker som ble henlagt i distriktet i 2019, henlagt på nevnte koder. Til sammenligning med landsbasis så er det kun to andre distrikter som i prosentvis har flere henlegger med nevnte koder.

Dommer avsagt i 2019 der det er idømt inndragning (vinning, ikke gjenstandsinnndragning)

Her gjennomgikk vi 15 dommer, og vår oppfatning er at politidistriktet ikke nedlegger påstand om inndragning i tilstrekkelig grad. Det vises således til det som er nevnt over under "*Rutiner og resultater for bruk av målrettet etterforskning med sikte på inndragning av utbytte*".

Alle saker under etterforskning og avgjort i 2019 vedrørende hatkriminalitet

Vi vil her påpeke den tredelte påtalekompetansen etter strl. § 185.

Politiet har tiltalekompetanse i saker etter § 185 første ledd tredje punktum, jf. strpl. § 67 andre ledd bokstav a. For øvrig har som utgangspunkt statsadvokaten tiltalekompetansen. Men dersom lovbruddet har skjedd i «*trykt skrift eller kringkastingssending*», noe som har vært tilfellet for de fleste sakene som har vært forelagt Høyesterett, har riksadvokaten tiltalekompetansen, jf. strpl. § 65 første ledd nr. 4.

Det er ikke sjeldent at slike utsagn fremsettes ifm. taxiturer og da bør man også vurdere å anvende strl. § 265 fjerde ledd, jf. annet ledd som gir et særskilt vern for enkelte yrkesgrupper hva gjelder bl.a. forulemping og grovt krenkende ordbruk, i konkurrans med strl. § 185.

Det er flere saker registrert i perioden (2018/2019) i Vestfold og Buskerud enn i Telemark, og det kan se ut til at disse sakene ikke behandles med tilstrekkelig fremdrift. Det er også tilfeller der sakene henlegges til tross for at det for oss fremstår som åpenbart at den/de anmeldte har fremsatt hatefulle ytringer overfor fornærmede. Dette er som kjent et prioritert saksområde, jf. riksadvokatens mål og prioriteringer 2019 og Kvalitetsrundskrivet kap. 4, og det har også vært ønskelig å dra opp grensene for lovanvendelsen og reaksjonsnivået for slike saker i Høyesterett. To saker er til behandling hos Høyesterett i 2020, hvorav en av sakene er fra Sør-Øst pd.

Saker som er henlagt med kode 065 (tvil om strafferettslig tilregnelighet) i 2019

Formålet med disse sakene var å se om kode 065 var anvendt riktig. Det var i alt 13 saker som ble gjennomgått. I flere av sakene så vi at det var tilstrekkelig dokumentasjon for å kunne henlegge på 065, med også her var det unntak. Særlig i Vestfold var det i flere saker manglende dokumentasjon som ga grunnlag for å henlegge på tvil om tilregnelighet. Det var også tilfeller hvor det forelå tilstrekkelig dokumentasjon til å vurdere tilregnelighetsspørsmålet, men den dokumentasjonen lå i eldre oppgjorte saker og uten at den dokumentasjonen var inntatt i den nye saken. Det er en uheldig situasjon fordi det i disse tilfellene vil være vanskelig å etterprøve grunnlaget for henleggelsesbeslutningen. Politiet må derfor i disse sakene være bevisste på å kopiere inn all relevant informasjon/dokumentasjon fra tidligere saker inn i den nye saken.

Alle saker vedrørende mistenkelig dødsfall som er avgjort (henlagt) i perioden august til oktober 2019, og som ikke har vært sendt inn til statsadvokaten for avgjørelse.

Dette er saker som har vært kodet som undersøkelsessaker, og hvor en ikke har startet etterforskning, jf. strpl. § 226.

Grensedragningen er skjønnsmessig og det kan være en utfordrende vurdering. I sakene foreligger det for eksempel lange vitneavhør, avhørsrapporter etc.

I all hovedsak er vår oppfatning at politiet foretar gode skjønnsmessige vurderinger og treffer hvorvidt saken skal være kodet som undersøkelsessak eller om man har beveget seg over i en etterforskningsfase.

Det forelå noen få unntak hvor vi tenkte at saken skulle være kodet vekk fra undersøkelsessak, og det vises til det som for øvrig ble sagt under den muntlige oppsummeringen.

FAGDAGEN:

Fredag 22.november 2019 ble det som avslutning på inspeksjonen avholdt en fagdag (2 timer) hvor tema var internasjonalt samarbeid. Denne ble holdt ved Tønsberg politistasjon og streamet til flere tjenestesteder. Det var statsadvokat Petter Sødal som holdt foredraget.

Den første delen bestod av en overordnet orientering om rettsanmodninger. Det ble gitt en oversikt over de mest relevante konvensjoner og norsk lovgivning innen dette feltet, generelt om utforming av rettsanmodninger, saksbehandling ved utgående og innkomne anmodninger, foreliggende hjelpemidler ved arbeid med rettsanmodninger og hvor det kan søkes hjelp i Norge og utenlands.

Den andre delen bestod av en generell innføring i den nordisk-europeiske arrestordre. Det ble gitt en oversikt over regelverket, samt oversikt over hvor informasjon om arrestordreinstuttet og saksbehandlingen finnes. Alle ble igjen oppfordret til i det minste å gjennomføre E-læringen på Ransel så raskt som mulig.

Statsadvokaten håper fagdagen vil bidra til heve kompetansen innenfor fagfeltet.

Oppsummering av inspeksjonen

Vi vil innledningsvis takke for tilretteleggingen av årets inspeksjon, og hvordan de ulike GDE'ene hadde forberedt seg ved oversendelse av materiale til oss sammenholdt med utfyllende svar gitt under de ulike møtene.

Siden omorganiseringen er dette vår andre inspeksjon av GDE'ene i Sør-Øst pd. I fjor oppsummerte vi med at vi hadde berettiget forventinger til at GDE'ene ville levere gode resultater fremover. Det skyldtes flere årsaker som blant annet kvalitetstiltakene som var iverksatt, optimismen blant de ansatte, ressursituasjonen samt den faglige kvaliteten hos de ansatte.

Siden i fjor har dessverre restansene økt og vi opplever nå en mer tilbakeholden optimisme blant de ansatte. Det registreres at flere av de ansatte vi har snakket med er bekymret for den siste tids utvikling.

Som vi skisserte i vår rapport i fjor, så anså vi bemanningssituasjonen på påtale til å være på et akseptabelt nivå. Siden den gang har bemanningen blitt svekket på påtale ved at de 9 midlertidig stillingene er forsvunnet, og påtaleseksjonen har i tillegg måttet gå med vakante stillinger. En slik reduksjon har som forventet gått ut over straffesaksbehandlingen og distriktets restanser.

Etterforskere opplever at påtale ikke lenger er like mye til stede i etterforskningen (integreert påtale), og det kan være vanskelig å komme i kontakt med påtalejuristen fordi de har for mye å gjøre og fordi det ofte er påtalebytte av saker. Fra påtalesiden deles denne oppfatningen.

Videre ser vi at etterforskningen lider ved at få, men store, saker binder opp det meste av etterforskningskapasiteten. Andre enheter, som patruljene, må bistå i etterforskningen.

Til tross for de økende restansene siden 2018 opplever vi at distriktet har gode rutiner for porteføljearbeid. I en slik krevende tid som distriktet står i nå blir det ekstra viktig at den enkelte medarbeider/ledelsen har innarbeidet og følger de fastlagte rutinene slik at man er i stand til å gjøre gode prioriteringer. Det er også positivt at til tross for til dels store restanser, så har politidistriktet gjennom 2019 klart å opprettholde prioriteringen av flere av pri-sakene. Både hva gjelder U-18 sakene og prioriterte voldssaker, så leverer distriktet generelt godt på landsbasis.

Restansene er for øvrig også nedadgående siste kvartal av 2019 (for distriktet i sin helhet). Vi har tro på at denne kurven vil kunne fortsette inn i 2020. Forutsetningene vil selvfølgelig være at man har en bemanning på et akseptabelt nivå, og at juristene skjermes. Påtaleproduksjonen for 2019 har sunket med ca. 2000 saker siden 2018, men det må bemerkes at totalmengden saker tilnærmet er redusert nærmest tilsvarende.

Gitt at enhetene har tilstrekkelig med ressurser og at de gode rutinene opprettholdes, har vi trua på at den optimismen vi opplevde i fjor vil komme tilbake i 2020. Det vises i den sammenheng til restansene hvor politidistriktet bevisst har valgt å prioritere de mer krevende/omfattende straffesakene. De sakene som ligger igjen (IPA 3 mnd og IPA 12 mnd) tilhører i hovedsak kriminalitetsområder som generelt sett ikke er like krevende å ferdigstille/påtaleavgjøre.

Vi opplever også at det er et godt arbeidsmiljø til tross for at flere påtalejurister føler seg overarbeidet og slitne.

Politidistriktet har mange dyktige og kompetente medarbeidere. En nøkkelfaktor for at distriktet skal kunne håndtere alle straffesakene som innkommer hvert år, blir å beholde disse slik at man kan skape en kontinuitet og stabilitet på de ulike enhetene.

Vi ser frem mot neste inspeksjon og ønsker lykke til i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Andreas Christiansen
Statsadvokat

Kopi:

Riksadvokaten
Politidirektoratet
Påtaleleder Kjell Johan Abrahamsen
Fag- og opplæringsansvarlig Thomas Kragelund
Telemark: Guro Siljan, Dag Størksen og Sigrid Dahl
Vestfold: Ole Bjørn Sakrisvold, Øystein Holt og Knut Erik Ågrav
Buskerud: Per Morten Sending, Øyvind Aas og Bård Olav Fossan